

DE VITA ET SCRIPTIS OTHLONI

NOTITIA ALTERA.

(Apud Pertz, *Monumenta Germaniæ historica*, IV Script., 521, in præmio ad Vitam S. Volkangi.)

Othlonus (1), primis sæculi x annis in episcopatu Frisingensi a parentibus liberis et honestis natus, jam puer litteris ediscendis destinatus est; quatum in Tegernseensi (2) tum in Hersfeldensi cœnobio (3), ubi annis 1024 morabatur (4), doctus est. Magna enim discendi facilitate præditus et singulari studiorum amore repletus (5) in disciplinis liberalibus celeriter profecit (6), et jam adolescens non vulgarem sibi conciliavit famam. Nam a Meginhardo « scribendi causa » invitatus Wirzburgum venit (7); postea in patria vixit, sed cum archipresbytero Werinhardo inimicitias conflatis, Ratisbonam concessit, ubi a Burchardo S. Emmerammi abbate libenter susceptus, postquam bis morbo depressus fuerat, anno 1032 (8) monachum professus est (9); id quod, jam puer voverat, sed patris precibus cedens distulerat (10). Scriptoribus sæcularibus, quibus antea delectatus erat (11), rejectis, jam in sacra Scriptura atque auctoribus ecclesiasticis legendis

atque explicandis versabatur (12); semper vero eodem litterarum studio infatigabili exercebat. Quo factum est ut ei « licet immaturo doctori invisa puerorum disciplina » committeretur (13). Circa annum 1055 decanus constitutus est (14). Primum liberum in monasterio ut varias tentationes effugeret se dictasse, id est composuisse ipse dicit (15); postea vero tum ab aliis rogatus, tum proprio instinctu motus, variis conscribendis operibus incubuit. Cum doctis viris sui temporis quam plurimis conjunctus fuisse videtur. Etiam Victorem papam et Humbertum cardinalem anno 1056 Rastibonæ præsentem vidit (16). Sed cum monasterium ab episcopis Gebhardo (17) et Ottone depressum seque Ottoni odio esse videret, anno 1062 Ratisbonam reliquit et Fuldam secessit (18). Ubi per quatuor annos commoratus, præter S. Bonifacii Vitam et Visionum librum (19) alia plura scripsit. Post a fratribus ut in monasterium reverteretur invitatus est, sed inte-

(1) Sic plerumque nomen scripsisse videtur, nam ita in *dialogo de tribus quæstionibus* occurrit (v. Pez III, p. x); genitivus *Othloni* Pez III, II, p. 453, vocativus *Othlone* ib., p. 147. At *Othloh* in inscriptione quadam ab ipso exarata (Pez III, p. xix) et in cod. Windberg. Vitæ S. Volkangi legitur. — De vita et rebus suo tempore gestis tam in *Visionum libro* (Pez, *Thes.* III, II, p. 547-613) quam in altera libri quem *De tentationibus* scripsit parte (Mabillon. *Anal.* ed. 2, p. 116-119) multa notatu digna tradidit.

(2) *De tent.*, p. 119. Postea quoque hoc monasterium sæpius adiit. Visio 8, 9.

(3) Visio 5.

(4) *De tent.*, p. 119. Cum Franciam dicit, Hersfeldense monasterium intelligit.

(5) *De tent.*, p. 111: *Qui igitur ille erat, quem tu (de ipso Othlono sermo est) — unice pro discendi facilitate invocasti; — p. 110: Rogasti etiam tibi talem præstari locum, in quo copiam haberes librorum.*

(6) *De tent.* p. 119; cf. ibid. p. 111. Visio 1, pag. 552, V. 2, pag. 555.

(7) Visio 6.

(8) Post triginta annos a. 1062 Ratisbonam reliquit. *De tent.* p. 117.

(9) Visio 3; cf. *De doctrina spirituali*, c. 14.

(10) L. I.; *De doctrina spirit.* c. 15, *De cursu spirit.*, c. 21. Tunc etiam invitis parentibus vota solvit; *De tent.* p. 112: *Arbitraris namque interdum, eandem professionem te frustra assecutum esse pro eo scilicet quia hanc et sine consilio omnium affinium parentumque tuorum et absque consideratione fragilis ac lubricæ ætatis immaturæque ad tantum studium aggressus fueris.*

(11) *De doctrina spirituali*, c. 14:

Nam perscrutari cupiens subtilia quæque,
Quorum notitiam multos gestire videbam,
Charus ut in mundo necnon præstantior essem,
Omne lucrum statui gentilibus associari,
Cum quibus est major studiis liberalibus ardor.
Quid mihi tunc Socrates vel Plato Aristotilesque,
Tullius ipse rhetor, mundanæ dogmatis auctor?..
Quos si non legi, per tempora multa cupivi;
Affectuque ipso discendi adii loca quædam.
Quæ pro mundanis mihi cultibus optima duxi...
Illa tripertita Maronis et inclyta verba,
Lectio Lucani, quam maxime tunc adamavi,
Et cui jam nuper, divinæ legis adulter.
Sic intentus eram, quox vix agerem reliquum quid...
Quam veniæ causam qualemque dabant medicinam,
Cum nec signa crucis potuissem ponere fronti?

C De Lucano cf. vis. 3. Juvenalem assert Vitæ Volkangi c. 7.

(12) *De tent.*, p. 108: *In eo autem loco quo monachus factus est cum plurimos diversæ qualitatis homines invenisset, quosdam libros quidem gentiles, quosdam vero sacram Scripturam legentes, ipse cepit illos solummodo imitari quos videbat divinæ insistere lectioni; cf. De tribus quæstionibus prol.: Major enim cura mihi est legendo vel scribendo sequi sanctorum dicta quam Platonis vel Aristotelis ipsiusque etiam Boetii dogmata. Hunc jam vituperat, quod Lucanum gentilem familiarem suum dixerat.*

(13) Visio 3 *De tent.*, p. 119.

(14) Visio 4, ante decennium, quod scripsit inter annos 1062-1066.

(15) *De tent.*, p. 117.

(16) Visio 15.

(17) Cf. vis. 10.

(18) *De tent.*, p. 117.

D (19) Etiam in hoc opere Bonifacii epistolæ usus est, vis. 18, 19. Præterea ex Bedæ Hist. eccles. multa hausit 19 seqq.

grum annum in Amerbacensi cœnobio vixit, « quo usque certus fieret de monasterii sui qualitate; » quo finito, a nuntiis evocatus Ratisbonam rediit (20); id quod anno 1067 vel 1068 factum sit oportet. Ibi reliquum vitæ tempus in libris describendis (21) et componendis exegit. Denique vero « senectus, inquit (22), et infirmitas me prohibuit, maximeque inquietudo diuturna, quæ mihi ex variis curis et mœrore pro monasterii nostri destructione exorta per tempora inovelit multa. » Senectute confectus (23) quo anno mortuus sit non constat.

Othlonus vir fuit pii et severi animi, morbis variis debilitatus, sed acri litterarum amore recreatus et delectatus; religiositati, imo superstitioni, nimis se dedit, somniis fatigatus, ubique visiones et diabolicas tentationes conspiceret sibi visus est (24); neque tamen vitæ officia neglexit, sed docendo, scribendo, monendo, castigando numquam destitit. Quamvis plerosque ejus temporis clericos et monachos scientia et doctrina a se superari bene sciret, neque alios hæc celare studeret, modestum tamen ostendit animum et nusquam vana se extollit gloria (25), Cogitationes et res suas proferre Othlono fuit voluptati, ita ut, Augustinum fortasse imitatus, libris suis sæpius confessiones ederet, « ut, inquit (26), si qua infirmitas vel subitanea mors me in extremis impediret a debita confessione, saltem

(20) *De tent.*, p. 118.

(21) Libros a se scriptos variisque donatos ipse recenset, *De tent.* p. 119; cf. Pez III, p. x-xix, qui plures in Tegernseensi et S. Emmerammi monasteriis se vidisse testatur.

(22) l. l., p. 119.

(23) Cf. epist. ad amicum ap. Pez l. l., p. 253: *Quoniam ætati meæ advesperascit et inclinata est jam dies, quam in scribendi atque dictandi notitia ex Dei gratia quondam habui.*

(24) Vis 3: *Pene per omne tempus, quo extra monasterium convalescendi gratiam præstolabar, visione varia in somniis inquietabar; cf. De doctr. spirit. c. 14-18, librum De tent., de cursu spirit., ubi c. 21-25 primam libri De tent. partem reddunt.*

(25) Cf. præfationes Vitæ S. Bonifacii et Wolfkangi; *De tribus quæstion.* c. 49: *Non pro nulla verborum rusticitate vel mea vilitate respuantur; Vision. præf. Ne quis vel propter vilitatem meam*

A per scripta patefacerem qui ex memet ipso, quis ex Dei gratia essem.

Opera ab Othlono confecta et ab ipso indicata quam brevissime recensebo. Paulo post annum 1032 in S. Emmerammi monasterio scripsit: *De spiritali doctrina* librum hexametris (28) compositum (Pez, Thes. III, II, p. 431-475); ibidem inter annos 1032-1062: Vitæ S. Nicolai (28), Altonis (29), Wolfkangi, librum *De tribus quæstionibus* (Pez p. 143-256), fortasse etiam librum *De confessione actuum meorum* (prima pars operis *De tentatione* esse videtur, MABILLON, *Anal.*, p. 108-116); Fuldæ inter annos 1062-1066: Vitæ S. Bonifacii (Mon. SS. II, p. 357), *Visiones* (Pez, p. 547-613), libellum quem dicit *manualem de ammonitione clericorum et laicorum* (Pez, p. 403-428), *Proverbiorum* librum (Pez, p. 485-536); anno 1067 in Amerbacensi monasterio: sermonem cui titulus: *Quomodo legendum sit in rebus visibilibus*; post annum 1067, cum iterum Ratisbonæ constitutus esset: Vitæ S. Magni (Acta SS. Sept. II, p. 701), *De cursu spiritali* (Pez, p. 259-398, orationes et sermones varios Latino et Theotisco quoque sermone scriptos (Pez I, I, p. 417-426), quæ de vita et scriptis suis libro *De tentatione* (Confessione) adjecit (MABILLON, p. 116-119), epistolam ad amicum (Pez, p. 253-256) et alia fortasse minora (30).

vel propter revelationis ipsius rusticitatem hæc parvipendat, sed — quocumque impolito sermone a me prolata fuerint.

(26) *De tent.*, p. 119.

C (27) Fortasse etiam versus quos Pez p. 475-482 edidit in hoc tempore collocandi sunt.

(28) Cf. Pez III, p. xvi.

(29) Ab illa diversa quæ edita est Mabill. Act. III, II, p. 217, nisi cum Pezio (III, p. xvii) dicas, quod Othlonus eodem modo quo in Wolfkangi Vita auctoris antiquioris verba retinuerit. — Minus recte Brower Vitæ S. Pirminii, quam edidit, Othlono tribuit; Mab. l. l., p. 136.

(30) Exempli gratia, narratio de miraculo quodam. Pez p. 398. Quod ibidem p. 399 legitur fragmentum de translatione corporis S. Dionysii nescio an recte Othlono tribuatur, Multo minus historia quam edidit J. B. Kraus de transl. S. Dionysii, p. 169 illi ascribi potest.

OTHLONI

LIBELLUS

DE SUIS TENTATIONIBUS, VARIA FORTUNA ET SCRIPTIS⁽³¹⁾.

(Apud Macill. *Analect.* nov. edit., p. 107.)

MONITUM.

In subjecto libello auctor, monachus utique Ratisponensis ad S. Emmerammum, suppresso nomine proprio, varias tentationes suas spirituales variamque fortunam suam describit. Opusculum istud dividi

(31) Titulus apud Mabillonium: *Anonymi monachi Ratisponensis libellus de ipsius tentationibus, varia fortuna et scriptis,*